

პროლეტარმა

ფასი 40 კაპ.

გაზეთი ღირს: 1 თეთი 9 მანეთი ცალკე ნომერი ყველაგან 40 კაპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეორეზე, პეტიტის სტანდარტით—1 მან. სამკლავირო განცხადება 15 მან. საქარო განცხადება უნდა მოტანიდეს იქნას არა უგვიანეს დღის 12 ს. ხელმოწერილი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ იხსნავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერილობის კისრულობს.

წელის მომწერლებმა ფულა შეზღუდვი აღწერილი უნდა გამოგზავნიან: საქართველო, თბილისი, იმ. 199, Pedaკია, შრომა. სხვა დროს გამოგზავნილი ფულა რედაქცია ვერ მიიღებს. რედაქციაში პირდაპირ მოლაპარაკება შეუძლებელია. რედაქციის და განცხადების აღრიცხვის დროს, გოლოვინის პოსტ-ბეტრი № 18, Tаpaxca, Голосинский аpocтaкca № 12).
საქართველო 16—62.

№ 133 მარტანო აშინარ-პაპოპანის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის სახელობის № 133

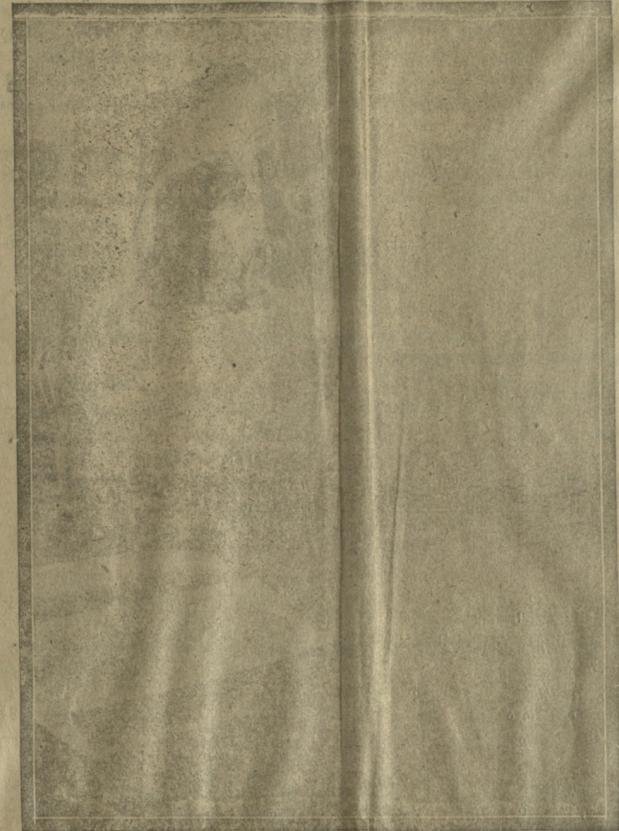
შაბათს 29 ივნისს საღამოს 8 საათზე, სასენდ-მუიფო თეატრში დანიშნულია სამოქალაქო პანაშვიდი ახლად გარდაცვალებულის რუსეთის სოც.-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის დამაარსებლის და ბელადის
გიორგი პალანტინის კე პლენსანოვის
პატივსაცემად, რასაც აუწყებს ამხანაგებს სოციალ-დემოკრატიული კომიტეტი, თფილისის კომიტეტი და ერთგულ საბჭოს სოც.-დემოკრატიული ფრაქცია.
შეხველა მხოლოდ პარტიის წევრთათვის, პარტიის საწევრო ბარათებით.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის ცნობა

მთავრობის ცნობა: მთავრობის ცნობა, რომელიც გამოქვეყნდა 29 ივნისს, შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილებას. მთავრობის ცნობაში აღნიშნულია, რომ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილება მიმდინარეობს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილების შესახებ.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის ცნობა

მთავრობის ცნობა: მთავრობის ცნობა, რომელიც გამოქვეყნდა 29 ივნისს, შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილებას. მთავრობის ცნობაში აღნიშნულია, რომ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილება მიმდინარეობს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილების შესახებ.

გიორგი პალანტინის კე პლენსანოვი (1857—1918)

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცნობა

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცნობა, რომელიც გამოქვეყნდა 29 ივნისს, შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილებას. მთავრობის ცნობაში აღნიშნულია, რომ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილება მიმდინარეობს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილების შესახებ.

გიორგი პალანტინის კე პლენსანოვი

გიორგი პალანტინის კე პლენსანოვი, საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის წევრი, რომელიც გამოქვეყნდა 29 ივნისს, შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილებას. მთავრობის ცნობაში აღნიშნულია, რომ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილება მიმდინარეობს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილების შესახებ.

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცნობა

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცნობა, რომელიც გამოქვეყნდა 29 ივნისს, შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილებას. მთავრობის ცნობაში აღნიშნულია, რომ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილება მიმდინარეობს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილების შესახებ.

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცნობა

სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცნობა, რომელიც გამოქვეყნდა 29 ივნისს, შეეხება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილებას. მთავრობის ცნობაში აღნიშნულია, რომ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილება მიმდინარეობს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიწვეულ მთავრობის შემადგენლობის ცვლილების შესახებ.

გეროპას, და გან ავტორიტეტი გეროპის პროტეგირატი, რომლის დროსა კამპი-ტულიზმისგან განთავსდებიან ხელში გეროპის ამ ორმოცი წლის განმავლობაში და მედგარა, ბრძოლა წინ მდებარე და თანვე მყავდა საერთაშორისო პრო-ტეგირატი ახალი აღთქმის ქვეყნისა-ცნენ, იმ ველიდესა საყვარელი ადამიან-გან, რომელიც იბრძოდა ორმოცი წე-ლი მუშათა კლასის საკეთილდღეოთ, რომელიც წარმოადგენდა სიამაყეს სა-ერთაშორისო სოციალისტისა, მუშათა კლასის სასუბედროთა, და განსაკუთრე-ბით რუსეთის პროტეგირატი საწყე-ბარობის რუსეთის მუშათა კლას-სათვის ასეთი მეთითი პირადებმა, თა-ვის მომხმადებელი, ნიჭით, კონდით იშ-ვიათით დაბადებმა, როგორც ვახუშ-ტიდან გავედეთ ამ სამი კვირის თვისი გარდაცვლილმა. არა იქ, სადაც თვითონ იშვა, სადაც თვითონ ასწია პირველად თავისუფლების წითელი დროშა, არამედ შორისაშორისაგან დაშორებული უც-ხო ქვეყანაში, ფინლანდიის ერთი ქა-ლაქში დალია სული. დადუმდა გული უდიდესი მთავრობენ ადამიანისა, რომ-ლის გული და სული საჭეველია, საკა-ციობრივი იდეალებით იყო აღჭურვილი და მისთვის იბრძოდა სიტყვით თუ ქალ-მით. გ. პლენანოვი არა მხოლოდ იყის ისეთი მ. შ. პლენანოვი, რომ ამ დიდ-ბულ მასწავლებელს მარქსისტული მო-დერნიზმის არ იცნობდეს, რომ მას თავისუფალი არ ცნობდეს, მაგრამ საშუა-ბით იქ, სადაც პლენანოვი დაიბადა, გაიზარდა, დაიწყო მოქმედება, ბრძო-ლა მუშათა კლასის განთავსდები-ბისათვის რომანის ულსისად, დღესაც არ იცნობენ საკმაოდ, დღესაც არ იცა-ენ თუ ვინ იყო პლენანოვი გარდა მოწინა-ვე მუშათა ინტელექტუალისა. განა შეი-ძლება ვთქვათ, რომ მუშათა კლასმა რუსეთისა იცოდა, თუ ვინ იყო გ. პლენ-ანოვი, თუ რა ძალას წარმოადგენდა საერთაშორისო პროტეგირატი სათვის ინტერნაციონალისათვის?

არა, ეს არ იცოდა და არ იცოდა დღე-საც. განა რომ სკანდალი თუ ვინ იყო მოხუცი მამათამაზარი პლენანოვი იმ მუშებს, იმ პირებს, რომლებიც „წითელი“ გვარების სახით ავამოცოფ ადა-მინან დატყვენ, სამჯერ გაჩხრიკეს, ია-რის სთხოვდნ თავისუფლების დღეებ-სი. როდესაც თავისუფლების წითელი დროშა ფრიალდა საჭეველით, განა ჩაიღვინდნ ამას, განა სახელდამთ შვი-ლია მისი მოსახლენი ავანტიურისტ ბალ-სევიკების წაქეზებით? არა, ამას არ ჩაი-ღვინდნ, რომ სკანდალი თუ ვინ იყო ძვირფასი მშრომელი ხალხისათვის პლენ-ანოვი.

მაგრამ ეს ჩაიღვინდა და კიდევ უფრო უფრო ჩაიღვინდა ამ ერთი წლის რევო-ლუციის განმავლობაში თავისი შეუ-გნებლობით. და როდესაც რუსეთი კმე-ქლასის დამეგავსებდა, მუშათა კლასის უკანასკნელი შეგება შეგა, მაშინ აბათი-გადაფურცლდნ მუშები რევოლუციის ისტორიის, გათავალსწინებენ წარსულს და თავიანთი ორმოდ, გულ ატყვევებენ იარაღებს იმ პირობისა, რომლებიც თვითონ მიიღეს შეუგნებლობით ამ რევოლუციის დროს და მისთან ერთთ მახვილის ჩაქვის ეჩხვადეს ის წაი-თხული ადგილი ისტორიის ფურცლებზე, სადაც ამოკითხავენ: მამთ მთავარი, დამსახურებული საერთაშორისო პრო-ტეგირატი წინაშე გ. პლენანოვი ავად-მყოფობის დროს მუშებმა გაჩხრიკეს, აწანეს, ნაცვლათ დაფინს გვირგვინისა, მოხუცებულობის დროს ეკლს გვირგვინ-სათა შეუგნებლად; შორს, უცხო ქვეყნ-საში, როგორც ვახუშტი გადმოგვცემენ, შესასრობაში ამოხდა სული. იმდენად დაბრმავდნ და დაბრმავდნ უსაბუხის-მგებლო ბალსევიკებმა პეტროგრადის მუშები, რომ ეგროპის პროტეგირატი როცა გაიფრთხ, აბათი გაიფრთხა, გაუ-კვირდებოთ.

რუსეთში ცნობილი ჟურნალისტი მუ-შა ივ. კობიკოვი „რაზ. ვახუშტი“ სწერს, თუ რა ბედი ეწვია პლენანოვის ნაწე-რისა. „პეტროგრადის საკლერატორო საავტორის კოლეგის მ. გ. დ. დ. დ. პეტროგრადისსა გაფარათეს კრება და მო-უწყვეთი ქარხნების, კომიტეტების წარ-მომადგენლები, როგორც ციკო უნდა შეი-ძლებოდა კომიტეტები წარმომადგენლ-ები იდგნენ ლენინის პოლიტიკაზე. კრებაზე იბრძოდა, ოღონდელი წინა დიდა ეკითხე-ბოდა. სხვათა შორის წინაშე იხიდა უკო-ფილად პლენანოვის ნაწარმოებები. მუშე-ბი გულსწყვილით ამბობდნ, როგორ მოხდა პლენანოვის წინაშე სიამოი, ამის გამო ატყვევებული ვიყავი ძვირ-ად იმდროებულა გამარჯვლავი ასეთი კალაოური ავლთაბედის წინააღმდეგ და დამეგავსებოდა; რომ პლენანოვის წინაშე—ეს არის უდიდესი ადგილი სოციალისტური კულტურის საღაროსი.“ განა ასეთი მუშების შეფქლი დაფა-ვით უდიდესი ადამიან პლენანოვი? აქ უფრო დაფავეს, მოხუცი სოციალისტ მუ-შა ივ. კობიკოვი.

ჩვენა დემოკრატი კარგი ხანია რაც იტყობა პლენანოვის, მართალია უნდა გუ-ლისხმობს მისი ნაწარმოები მთლიანად არ

წაუკითხავთ, მაგრამ პლენანოვის მიანი-ციონდენ, რაცორც ერთ უდიდეს პი-როვნებას ჩვენს პარტიასი. გ. პლენ-ანოვის მჭიდროდ უკავშირედი ენა ჩვენს მუ-შებს არ სწენია პირადათ, მაგრამ ეს სრულიდაც ხელს არ უშლიდა, რომ პარტიულ სიზღვე დღევანდელ აგრესი-თი დღესიდაც, და ხშირად ვირჩევდით კიდეც. ხშირად ყოფილა ლაპარაკი, ნატვია ჩვენს პარტიულ მუშებში, რომ ისე არ მოგვევლიდით, ერთხელ მაინც ვერ ვხვდით ჩვენი პარტიის და-მარსებელი მამათამაზარი პლენანოვი. ჩვენს სიხარულს საზღვარი არ ქონდა, როდესაც ვაგვგეთ, რომ პლენანოვი და მ. გორკი ჩვენი მოძრაობა, ჩვენ მზათ ვიყავით, რომ თუ მართლა ჩვენში მო-ვიდა, ისე შეგვედროდით, ისეთი პარტი-ვი გვეცა, რომ რუსეთის შეუგნებელ მუშების მიერ უფროდით დიდად გული ვაგვეკურნა, რამდენადაც კი შეგ-ვედოდა ეს. მაგრამ პლენანოვი არ მოვე-და, ან და ვერ მოვიდა მრავალ მრეხე-ბის გამო, და ამა გადის რამდენიმე თვეები და ნაცვლათ პლენანოვის მოსე-ლისა, ჩვენ ვგვევლიათ მისი სიკვდილის ამბავს. დღეს რა დაგვჩენია მტერი, თუ არა მთელი ჩვენი გულის მტერიდან გამოგისკვით ჩვენი გულის, სულის ტკი-ვილები და მუშებარბა ჩვენი დადებული მამათამაზარისა, ბედლის დაკარგვით გამოწვეული. მაგრამ ამასთანავე უნდა ვისთქვათ ის, რომ დადგება დრო, გა-მოფხობდება მუშათა კლასი, შეიგნებს მის შედეგებს და მთავი შეიგნებულად შენს საფლავთან, ძვირფასო მასწავლე-ბლო, და ჩვენი, მოვალთ ჯერ კიდევ ჩვენითვის უცნობ ადგილას, სადაც გა-ნისებენ, მოვალთ ქედ მოხიბლილი მთე-ლი მუშებარბით რუსეთის დემოკრა-ტიასთან ერთთ. შემიძღვ კი ვანაგრ-ბობთ შენი ორმოცი წლის გაგაფულ-ვანული გზით სიარულს, ბრძოლას უკანასკნელ მიზნის მისაღწევით.

ა. პლენანოვი.

დავებუები.

ლანგაშვილი. მუშათის სოც. დემ. ორ-განიხაცია ორმა მუშებარბით ეგებება გ. პლენანოვის გარდაცვალების ამბავს. მოუწოდებთ მუხს იდრეგ მისი პარტი-სანი ნეშტის წინაშე და ამხანაგურ მუშე-ბარბებს უზარებთ მთელი რუსეთის და მსოფლიოს შეგნებულ მუშათა კლასს. დე ამ სამუშებარბა ამბავმა გამოაფხიხოს რუსეთის პროტეგირატი.

ბიძიშვილი. კიათურის სოციალ დემო-კრატული ორგანიზაცია გამოსთქვამს ორმა მუშებარბებს დიდ მოხარებასა და მუშათა ინტერესების დამცველის გ. პლენანოვის გარდაცვალებას გამო.

ბიძიშვილი. კიათურის მუშათა დემო-კრატების საბჭო ორმა მუშებარბებს გამო-სთქვამს დიდი მასწავლებლის დაკარგვის გამო.

თხილანძვი. ახალგაზრდა მარქსისტე-ბის ორგანიზაციის ცენტრალური კომი-ტეტი ორმა მუშებარბებს გამოსთქვამს სა-ერთაშორისო პროტეგირატიის ბელადის გ. პლენანოვის გარდაცვალების გამო. მოგვ და დიდი მასწავლებელი, მაგრამ მისი შემოქმედება, რომელიც საფუძვლათ დაედვა მუშათა კლასის მოძრაობის რუ-სეთში, კვლავ ვაგვირბებს ნარ- ეკლიან გზას ბრწყინვალე მომავლისკენ.

ცენტრალური კომიტეტი ახალგაზრ-და მარქსისტთა ორგანიზაციისა. (რუსეთის ვახუშტიდან).

რუსეთში შესდგა მუდმივი კომიტეტი, რომელმაც უნდა იბრუნოს, რომ გ. პლენანოვის სხეული უკვდავად დარჩეს. კომიტეტში შედიან განსვენებულის ქვეყნი რ. მ. პლენანოვისა, ლ. გ. დე-ილი, ა. ნ. პეტროვი, ვ. ი. ხასულინი და ა. ი. ორტოლოჟისი—ავტორიონი. დაკარგვის მომწყობ კომიტეტის სახე-ლით რ. მ. პლენანოვისს ვაგვხანენ წე-რილო, რომ მუშათა კლასის განსვენე-ბულ ბედლის დასაფლავებით გამოწვე-ულ ხარკებს გადაიხდიან მუშები და მათი ორგანიზაციები. გვირგვინები ვა-დაცვა შესანიშნავი გ. პლენანოვის სახე-ლობის კუბის. არის განზრახვა დაარ-სო პლენანოვის სახელობის მუზეუმი.

მოსკოვში.

გ. პლენანოვის სხევის უკვდავსა-ყოფათ შეზღვეარ დროებით კომიტეტმა გადასწვიტა მოწვევის მახლობელ დღე-ებში სოციალისტურ პარტიების, დე-მოკრატულ და მუშათა ორგანიზაციე-ბისა და ყველა ლებორატორულ საოგა-დობების წარმომადგენელთა თათბირი კომიტეტის ასარჩევად, რომელიც უკვ-დავ მუშებს გ. პლენანოვის სხევისა და ავტოვტი რომ იქონიონ დამოუკ-ველბება პეტროგრადის ამგვარსავე კომიტეტთან.

„ედინსტვი“. მისკოვს ორგანიზა-ციის კომიტეტმა მიიღო სახალხო თავი-სუფლების პარტიის წევრებისაგან რომ-ლებიც ამ ენად მოსკოვის რუსეთის ცენტრში იმყოფებიან, თანა-ბრძობის დე-კლამა გ. პლენანოვის სკვდ. ლის გამო. სახალხო პარტიის წევრთა ეს ვაგვფი-სხავს განსვენებულ გ. პლენანოვს, როგორც დიდ პარტიოს და მუშე-

მელთა ქეშნარც მეგობარს და მათი განთავსდებისათვის წამებულს, გამოსთქვამენ იმდეს, რომ მათ გიძნობას იწინაურებენ ყველა მოკალაქენი მუხლ-და-ვათ მათი პარტიული რწმენისა. დასა-სრულ გამოსთქვამენ ორმა თანაგრძობას და სთხოვენ დეგმა გაზღვცენ გამსე-ნებულის ოჯახს. („ს. ს.“).

შაბათს 28 თბათვეს, საღამოს 8 სა-ათზე, სახელმწიფო თეატრში დანიშნუ-ლია სამოქალაქო პანაშენი გორკის და-ვლენების ძის პლენანოვის პარტიის ცემით. დილის წესრიგით: 1) აპოთეოზი. 2) ნიუ ჯორჯიანია გახსნის კრებას, მი-ქელ სოკოლოვი ქართულ და რუსულ ენე-ზე, 3) სამკლავიარო შობების მუსიკა, 4) ანაშენი წაიკითხავს თავის დეკლ-არაციას პლენანოვის შესახებ, 5) ე. კორაძის მოხსენება: პლენანოვი როგორც პოლიტიკური მუშე-ბი (პოლიტიკოსი), 6) ი. სერგე-თელის მოხსენება: პლენანოვი როგორც თეორეტიკოსი, 7) კ. ჩხეიძის მოხსენება: პლენანოვი როგორც პოლიტიკური მუშე-ბი (პოლიტიკოსი), 8) მ. სიმონ-ვის მოხსენება: პლენანოვი როგორც ფილოსოფოსი, 9) გო-ტიუსის მოხსენება: პლენანოვი და რე-ვოლუციის, 10) მოვლენებები: ლ. მგელია-ძე, ანდრონიკაშვილი, მინ. ტროსკიძე, გ. კარაჯევი, კ. გვარჯალაძე, 11) პლენ-ანოვის ვაგვჩენია ჩვენს მუშებზე: ე. კორა-ძე, ა. კიბარევი, ა. ფარინოვი, რ. ჩხილაძე, დაესწრებიან მხოლოდ პარტიის წე-რები პარტიული მართების წარადგენთ.

დაკავები

(ამიერ-კავკასიის დებეშათა სააგენტო).

28 ივნისი.

ბაჩალინი. დასავლეთის ფრონტი. კრ-პრინცი რუსეთისა და გერმანიის კრ-პრინციის ჯარის ცვილივბა არ მოხდა. მოუწოდებთ მტრის მოქმედებას სკა-რპასა და სომას ჩრდილოეთით, სუასონის დასავლეთით და რუმისის სამხრეთ და-სავლეთით. ღამის განმავლობაში საარ-ტილერიო მოქმედება გაძლიერდა სხვა ნაწილებში.

გალეციის ჯარი. მასის აღმოსავლეთ ნაპირზე ჩვენ მოხდებინეთ დახვეწა. 1. მინახლის დასავლეთით მოვეგერიეთ მტრის შემოტევა. ჩამოვადეთ მტრის 5 პეროპალინი. ჩვენმა მფრინავებმა გუშინ კვლავ მი-იტანეს იერიში პაროზზე.

საბაშოლი. პალუსტინის ფრონტი. მინიშნულია საარტილერიო მოქმედებ-ები და დატრელებების შეტევების გარ-და მთელი დღე სწეწარე იყო. აგრ-ფრონტებზე ცვილივბა არ მოხდა. ბაჩალინი. ახალი ცნობები ფრონტი-დან არ მოსულა.

საანასპალი ცხოვები

ოსმალეთის დესანტი. გუშინ მთავ-რობამ ცნობა მიიღო, რომ ოსმალებს 800 კაცისაგან შემდგარი დესანტი გა-დმოეხანა სოხუმის ოლქში კოდორთან; რაზმს მეთაურობს თავადი ალექსანდრე შევიაშვი; თითონ ოსმალები ასეთი მოქ-მედების მიზნით ასახლებენ თურქი-ბალსევიკების მოძრაობას; სოხუმის ოლქში.

სახელმწიფო კანტროლათ საქართვე-ლოს ეროვნულმა საბჭომ 28 ივნისს სხდომაზე აირჩია ფიციონე გორგინაშვილი. ვაგვჩენია ამიერ-კავკასიის საავტორის კორესპონდენტი იტყობენება: ოსმალე-თის სამხედრო მთავრობამ ყოველგვარი ზომების მიღო, რათა არავითარი სურ-სათი არ იქნას გამოტანალი ადრებიე-ჯანიდან საქართველოში. თვლისში მომავალი საზღვაო მარტობლებს სა-სუფილოზე აჩერებენ ოსმალთა ჯარისკა-ციები და სხვარები. თუ ვინმეს აღმოაჩნ-დებთ სურსათი ართმევენ.

პროვოკაციის ქალი

ლაპარაკი, გინდ წყრა იმის შესახებ, თუ როგორ გუბრობიან საქართველოს რესპუბლიკას ზოგიერთები ჩვენში, სა-ქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებშივე მონიხადრენი, ზედმეტია.

ამ დაკენა დამცირებას, რომელსაც აწეობთ თუ ფარულად აწარმოებენ ჩვენი მტრები ჩვენდა მიმართ, ზედ ემა-ტება ათისგვარი ხმები და ქორბობა, რეს-პუბლიკის წინააღმდეგ შეიხრებოდა.

ზემო ნათქვამის დასამტკიცებელ სა-ბუთებს ჩვენ გოვლობთ მრავალთ თვა-რისა ქუჩებში, გასართობ ავდილებში, კერძო ოჯახებში, სავაჭროებში და ად-გილობრივ ვახუშტებში. მაგრამ ეს კიდევ არაფერია იმასთან შედარებით, რაც იმ დაწყებულებებში ხდება, რომელნიც საქართველოს რეს-პუბლიკას ემსახურებიან. ამ დაწყებულ-ბებათ ზოგიერთი მოხმედობა არ სწე-რება, სასოციალოთაჟ კი მიანიათ ჩვენი დამოუკიდებლობა და ამავ დროს ამ დაწყებულებებში განაგრძობენ „მუშა-ობას“, გამაგრების მიღებას, ზოგჯერ ჯანიანობის მომარტებისაც კი მოითხოვენ ამ ჯერის ხალხს თქვენ ნახათ რკი-ნის ვახუშტ, ფსიტა-ტელეგრაფში, სახა-მართლოში, სასწავლოებში, არსენალოში

თვით სამინისტროთა კანცელარიებში და სხვადასხვა ადგილებში! დე ეს ხალხი ჩინებულთა ატარებს ცხოვრებაში სამოქალაქო—თანაც თითქოს მუშაობენ, სასყდლს იღებენ, თანაც ვახუშტებენ, გვენ დგურებენ!

როდესაც უნდა ვაგრძელდეს ასეთი მდგომარეობა? თვლისის ვახუშტების ერთმა ნაწილ-მაც აწეობა მტრული პოზიცია დაიკავა ჩვენი დამოუკიდებლობის მიმართ. ვახუ-შტების მეორე ნაწილიც წინააღმდეგი იყო, მაგრამ აწეობით არ გამოსულა და არც გამოდის. ისე „მეცნიერულთა“ საბუთე-ბში ამტკიცებენ დამოუკიდებლობის შეფუძლებლობას, თორემ წინააღმდეგი თითქოს არაფერი აქვთ. ამ ჯერის ვა-ხუშტები, როგორც იტყვიან, „თითო კბი-ლებს ვაგვჩენებენ და შავს ვულს“.

ამ თქმულების თანახმად იტყვიან ვა-ხუთი „ავაჯანსკოე სლოგო“ დღადან და-მოუკიდებლობის გამოცხადებისა.

ამ ვახუშტთა თვით დარბაისლურ ვახუ-შტად მოქმედს, არც შეუძლია სხვა ვგვართ მოიქცეს!

გამოცდილი ჟურნალისტი, მწერალს შეუძლია თავისი აზრი ვახუშტის უბრა-ლო ქრონიკაში, ცნობაში გაატაროს. როცა გერმანიაში სოციალისტების წინააღმდეგ კანონები გამოსცეს, სო-ციალისტურ აგურალ-ვახუშტებს დღენა დაუწყეს, ეფსიტ ბეზუღმა სთქვა თურმე: სოციალისტურ ვახუშტის გამოცემენ, მაგ-რამ სიტყვა სოციალიზმს ერთხელაც არ ვახუშტებო!

ასე მოხერხებულთა იტყვიან ეს ვახუ-შტები. დამოუკიდებლობის ის წინააღმდე-გია, მოხუცდავთ იმისა, რომ წინააღმ-დეგი ვერა არ სწერს.

საქართველოს ზოგიერთ ვახუშტებში ამ ქამდ მოვლდებოდა. თუ რა ნიადაგს, ემყარება ეს მდღევარება, ჩვენმა მკით-ხველებმა იცინა. იციან აგრეთვე ჩვენმა მკითხველებმა რომ ამ ვგვარი მდღევარე-ბა ძირს უთხრის ჩვენ ნორჩ რესპუბლიკას, ჩვენს თავისუფლებას, ის საშეზარი მოე-ტრეფია ჩვენი ხალხის უმრავლესობისათვის.

ამ მოვლენას ყურადღებას აქცევს „ავა-ჯანსკოე სლოგო“.

ინიკომ კი არა, რომ წამალი გამო-მისოს სენის მოსასობათა, არამედ—სწერს ინიკომ, რომ უსაყვედუროს ვიდაცას.

ვახუშტის მოქმედს „ბორბა“—დან ერთი ყურისი ადგილები, სადაც აწერილი იყო ის, თუ რა ხდება საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებში, ამის გამოწვევები მიზეზები, პროვოკაციების დღესამ ამ სიტყვები, ამონაწერს ვახუშტი ასეთი სა-თაურს უკეთებთ: „მდღევარება საქარ-თველოში“ და შემდეგს დასძენს თავის მხრით: „როგორც სწინ, გლეხთა მილე-გარბებს სასაშეზარი ხასიათი მიუღობა სა-ქართველოში. მოძრაობას სათავეში უდ-განან ბალსევიკები, რომელსაც მონე-ვებების ოფიციალის (ე. ი. ანაშენი—ს) სიტყვით მიეზბენ ვაპარტახებულა მე-მამულენი, რევოლუციით ვახუშტებუ-ბული ახნაურები, თავადები. ამდგარ ბალსევიკ-გლეხებს მეთაურობენ ფონ-ტრანდ და ბალსევიკული ჯარისკაციები და მებრძოლი აფეტები“.

შეძლებ უსაუბრეს: „ჩვენ ვაგვირბებს ის, რომ მენსევეიკების ოფიციალს ჰქონ-და რა ასეთი მასალები, სდუმდა და მხოლოდ ახლა და ისიც მოწინავე წე-რილიდან ჩვენ ამოგვაქვს ზოგიერთი ცნობები საქართველოში გლეხთა მოძ-რაობის ხასიათის და მისი ძლიერების შესახებ, რომლის ჩასაქობათა საქარ-თველოს რესპუბლიკის მთავრობას საგან-გებთ ზომები მიუღობოთ.“

ახლა არავისთვის საეჭუო არ უნდა იყოს, რომ ამ მოძრაობის ჩაქობა შე-უძლია დემოკრატიის მხოლოდ რკინითა და სისხლით.

ამის მეტს ვახუშტი არაფერს ამბობს. მაგრამ განა აწე-რა არაა, რის თქმაც სურს?

ვახუშტი აყენებს საკითხს: დღემდე რათ სდუმდა „ბორბა“—ო? მკითხველი იტყვ უნდა მიხედეს, რომ აბათი ვახუშტს სდუმდა. მაგრამ ნუ თუ დროზე რომ ვგუფუქვებია საქმის ვითა-რება, „ავაჯ. სლოგო“ დაგვემბრობდა, რაგან მოგვცემდა? დამახასიათებელია ვახუშტის სულის-სეულებისთვის აგრეთვე ის ნაწილი სა-დაც მოძრაობის რკინითა და სისხლით, ჩაქობებზეა ლაპარაკი.

„ავაჯანსკოე სლო-გო“ მიუღობა, ალბათ, ქართველ გლეხობას დამცველის როლში მენსევეიკების უსა-დამლოდობისაგან, ისე როგორც ამ ე-მუხლ „იკავენ“ ამ გლეხებს დღეშთვის მა-ზაშაში ზოგიერთი ყოფილი რუსი ოფი-ცრები თუ „ჩინოებიკები“.

ახალი ავბები

გ. პლენანოვის სხევის პარტიის-ცემით დანიშნული დილა, რომელიც უნ-და გამართულიყო დღეს, დილის 11 სა-ათზე სახელმწიფო თეატრში, დამოუკი-დებელ მიზეზების გამო გაიმართლ-დაცვდა. 29 ივნისს საღამოს რვა საათზე სახელმწიფო თეატრში. დადგენილია შედეგს გ. პლენანოვის სახელობის ფონ-დის, მთელწოდებთ ამხანაგებს გადასდონ თარიღისა წყობილი.

საქართველოს ექსპროზისის გარ-დაცვალება. 27 ივნისს, დღით თავის თათხში მარტყოფის მონასტერში შეკე-დილი ნახეს საქართველოს ექსპროზისი კი-რიონ მეორე. ეს ცნობა ჩამოიტანა თვლისში საგანგებოთ გამოგზავნილმა კაცმა 27 ივნისს, საღამოს სიონის ტა-ძარში მიტროპოლიტ ლეონიდეგ გადაი-ხადა პირველი პანაშენი. 27 ივნისს დილის 7 ნახევარ საათზე არქიმანდრი-ტი ტარისი შევიდა კათალიკოსის სა-წოლ ოთახში, სადაც დაიწება მკვდარი კათალიკოსი, რომელსაც ვეულოდა სი-სხლი გადმოსდიოდა; იატაკზე ეგდო რე-ვოლუციური.

ღმუშეთის მარხის ახალ მართე-ლებს საქართველოს მთავრობის წარმო-მდგენლების განდგენის შემდეგ გამოუ-ციათ ასეთი ბრძანება: „ღმუშეთის მარ-ხაში მომხმარ გვადატრინებას და მარტველობის ძველი სისტემის გაუქმე-ბის გამო 12 ივნისიდან ქ. დღემთში ა-მის მიდამოებში გამოცხადებულა საბ-ხედრო რესუმი. ყველმ, ვისაც ეფეს საბ-ხედრო ვალდებულა წარადგინოს იგი ერთი დღე და ღამის განმავლობაში დე-შეთის სამხედრო-რევოლუციონური კომიტეტში. ვინც ამ ბრძანებას არ შეა-სრულებს, სამხედრო რევოლუციონერ კომიტეტის მიერ გამოცხადდება ხალხი-სა და რევოლუციონის მტრათა და დასე-გება რევოლუციონერ კანონის მთელი სისხტკით. დღეშთვის სამხედრო-რე-ვოლუციონური კომიტეტი“.

ღმუშეთის მარხის მილიციის უფ-როსი კორდანისა გადმოცემით ე. გერა-ლიძე მსებუბათ ყოფილა დაპრილი და ტყვეთ წაყვანილი.

სამხედრო მინისტრის თანაშემწე და საქართველოს რესპუბლიკის ჯარის უფროსი გენერალი კვიციანი გაანთა-ვიფულეს ანინაშულ თანამდებობები-დან და დანიშნეს ეროვნულ საბჭოს სა-მხედრო სექციის წევრათ. მისი თანამ-დებლობა ასრულებდა დროებით დაეკის-რა შტაბის უფროსის გენერალ-მაიორ ანდრონიკაშვილს.

სასურსათო კომიტეტების ვარშე-ში. გუშინ ჩვენს რედქციაში შემოვიდა რამდენიმე გურული, რომლებმაც ვაღ-მოგვეცეს შემდეგა: გურიაში სასურსათო კრხისი ძალზე გამწვევებულთა, აუცი-ლებულია ერთი მეორის დახმარება, რომ ვასასცდილი თავიდან ავიშროოთ; ასეთ დროს სასურსათო კომიტეტები არ აძ-ლდვენ ნებს მცხოვრებთ ერთი სოფლი-დან მეორეში წაიღონ თუნდ ათი გარ-ვინავე ვეჭილი. ეს ვარემოება დამე-ყოფილებს იწვევსო.

სოლორა. 27 ივნისს ქალაქის თა-ვის ამხანაგის თავაჯდომარეობით შეს-დგა თათბირი, რომელსაც უნდა გამოე-მუშეებია ხოლერის საწინააღმდეგო ზო-მები თათბირში მონაწილეობა მიიღეს მკითხველს ყველა ექიმებმა, მილიციის წარ-მომადგენლებმა და სხ. შეიმუშავეს რამ-დენიმე რადიკალური ზომა. გამოირცვა, რომ ხოლერა ვაგრცელებული ყოფილა ადრემეგავში, აგრითი განჯაში და ბა-ქოში, საიდანაც, ალბათ, ვაგვრცელდა თვლისშიც.

გერმანიის სამხედრო დელეგა-ციის უფროსი გენ. ფონ-კრესი და გერ-მანიის სახელმწიფოს რწმუნებული გრა-ფი შულენბურგი 27 ივნისს ვარშეზარენ ბათუმში ოსმალეთის მისამე არჩიის უფ-როსის ესად-ფაშას სასათბიროდ, რომ გადასქან თანამედროვე მომენტთან შეგავსებულბე მტერთ საყურადღებო და საჩუქი კითხებთა.

ტარისის ვაღივება. მთავრობამ მოიწვიო ფოსტისა და ტელეგრაფის ტარისის ვაღივების პროექტი.

საქართველოს მთავრობის წარმო-მადგენლათ უკრაინაში იგზავნება მიქ-ტორ თევზბაი.

სუდეთი ავთომოფინი. ამ ბოლო დროს ერთობ ვახუშტებს ქუჩა-ქუჩა სიარ-ული სულით ავთომოფინა ადამიანებმა, რომლებიც ხშირად სრულიად ტრევე-ლები არიან. ამ მოვლენას ყურადღება

დამწესებულებული მცხეთის საეპარქიო და ანჩისხატის სამრევლო კურსები, კრებულები, ვაჭურვები საზოგადოებას, რომ თანხაბათს დამით, თანხაბათს, მარტყოფის მონასტერში ტრადიციულად გარდაიცვალა მისი მინდობის სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, მცხეთის მთავარ-ეპისკოპოსი.

პ ი რ ი მ ე ნ ი.

საზავიდი დანიშნულია ანჩისხატის ტაძარში შაბათს, შუადღის 1 საათზე.

კვირას, ამა ივნისის 30 (17) დღეების ეკლესიაში გადახდილი იქნება ნახევარ წლის წირვა და პანაშვიდი

პ ი ბ ა ზ ა ვ ი დ ი

სულის მოსახსენებლათ. პანაშვიდი დაიწყება პირველის ნახევარზე ცალკე განცხადებები არ იქნება. (2-1)

თფლისის პირველი რაიონის კოლექტივი ღრმა მწუხარებით აუწყებს ნათესავ-მგობრებს ამხანაგებს, რომ ქალ. დღეში, ბრძოლა მიერ გერაგულად მოკლულ იქმნენ დაუფიქრავი ამხანაგნი

ს ა ზ ა (პ რ ი მ ე ნ ი) რ ი ბ ა ე დ

პ ი ბ რ ა ა ზ ლ ო ხ ა ზ ვ ი ლ ი.

მეფილი თამარ ანდროს ასული ქეთარაძის თავის პატარა შვილით გერმანიაში აუწყებს ნათესავს, ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ 1 ივლისს (ძვ. სტ. 18 ივნისს) 1 ივლისს (ძვ. სტ. 18 ივნისს) დღის პირველ საათზე გადახდილი იქნება ექვსი თვის წირვა და პანაშვიდი მთავარ-ეპისკოპოსის ასასრულბლად გარდაცვალების შემდეგ ტრადიციულად დაღუპულ

მ ი უ რ კ ი (კ ა ზ უ) პ რ ა მ ი ა ს კ ა ჯ ა მ ა რ ა კ ი ს

სულის მოსახსენებლათ. (2-2)

დები: გერა, სონია და მამა ქეთარაძეები, სიღვრე ფეოლოსი ბესარიონის ასული და სიმამრი კონსტანტინე ანდროს ძე ახაშინიანი აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ 1 ივლისს (ძვ. სტ. 18 ივნისს) ს. მარტველი (სენაკის მამა) დღის 1 საათზე გადახდილი იქნება ექვსი თვის წირვა და პანაშვიდი განმარტველის

მ ი უ რ კ ი (კ ა ზ უ) პ რ ა მ ი ა ს კ ა ჯ ა მ ა რ ა კ ი ს

სულის მოსახსენებლათ. (2-2)

მარტველის რაიონის სოც.-დემოკ. ორგ. კოლექტივი აუწყებს ამხანაგებს, რომ 1 ივლისს (ძვ. სტ. 18 ივნისს) დღის 1 საათზე გადახდილი იქნება ექვსი თვის წირვა და პანაშვიდი 1917 წ. 18 დეკემბერს ტრადიციულად ზღვაში დაღუპულ ჩვენი საუკეთესო ამხანაგის

მ ი უ რ კ ი (კ ა ზ უ) პ რ ა მ ი ა ს კ ა ჯ ა მ ა რ ა კ ი ს

სულის მოსახსენებლათ. (2-2)

ღრმა მწუხარებით მყოფნი დედა: ბაბილინე, ძმები: ივანე და სიმონი, რძალი პელაგია აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ კვირას 30 ივნისს (ახალი სტილით), ოსურგათის ქალაქის სასაფლაოზე გადახდილი იქნება სამოცი დღის წირვა და პანაშვიდი გმირულად დაღუპული ოსმალებთან ბრძოლაში ქ. ბათუმში გარდაცვალებული პირველი, პირობი

გ ა თ ა ა ნ დ რ ი ა ს კ ა ჯ ა მ ა რ ა კ ი ს

სულის მოსახსენებლათ.

დაგვიწყო ქვერ და მივმართეთ მათ კითხვით, თუ რათ ასე სასტიკათ შეგვტყობენ?

რა ვქნათ ძმაო, ხალხი არიო. ვინ მტრია და ვინ მოყვარე ვიღარ გავიყინავი. ყველა მზრიდან მტერს მოველოთ და მტერი გვეჩვენება. აკლებს გვიპიპობენ. მთა აღდგარა და ჩვენზე მოდის, ვინვე ძმები ჩვენ გვეტრობენ, გაიარა და ნახავთ. ნუ გეყენებთ ივენან ასეთი დახლობა, ღეთის მადლია სტუმარი გვახარებს, მაგრამ დრო დადგა ასეთი. ხიკებო სიონში გაიარო, კობში გაიარო უთხარი იმთ ის, რაც ჩვენ გვითხარი, იქნება ხალხი დაწყნარდეს, თუ არა და აყუარა მისულ პრივილეგიებს და დაქვავს გვიპიპობენ. ჩვენ ვარგავთ ვერც კი გავიგებთ, თუ რათ მოვიდოდა ყაზბეგზე (და კიდევ ორ-სამ სოფელზე) დანარჩენი მთა... ყაზბეგის სადგურზე ვნახეთ კომენდანტი, დარიალის რაზმის უფროსი და ჩვენი სალდათები. უკანასკნელი გადმოვივარდეთ, რომ მთიანეთი აპყროლიან ბალშევიკებს, დაუსახებენ ყაზბეგზე, ქსანი და კიდევ რაღაც სოფელი კონტრ-რევოლუციონერებთან, მიადინ მის დასაქვეყნათ და დაუსახებენ დარიალის ხეობის ვასახსენლათ, რომ ბალშევიკები შემოუშვან იქიდან. ჯერ ვიდრე იყო. ჩვენ გვიანდა გზის რეკლები, მაგრამ კომენდანტი მან გვიპირა და დალადა წავიდა. საბნის სადგური გაივლო შეიარაღებული ბაზით, ენენ იყვნენ მოხეცა ყაზბეგეთი, მაგარი, ახივანი ბიჭები. შეხედდებით მათ და იტყობით—ეს ქვეყანა, რომელსაც ასეთი ვაჭრ-შვილები ჰყავს, ყველაფერ განსაცდელად დააწვეს თავსო. რას დავიკავებო, კაცო თქვენი მშვიდობა, განა მართლა დასაჯერებელია, რომ თქვენზე ხელი აიღონ თქვენებამეო, მივმართეთ ერთ ახალგაზდა მოხეცეს. აბა რა ვიცი გენაცვალე, მიპაპე მან, ძმობის ვეუბნებით, არ ესმით და რა ვქნათ, მომბანდენ და ჩვენი ძალაღ წაბონ. ქული ჩვენც გვჭირავს და, თუ მათი სისხლი დაიღ-

ისინი თავს აქენენ, სწვევილია „წამბადარ დროს“, იღმებან, „რა ვქნათ—ამბობენ—გვითხრესო, რომ ყაზბეგე უღალატა მთასო, ძმის სისხლი უნდა დაეკეთოსო, ზარბაზნებითა და ბულე-მოტებით უნდა დაგვესან და ამოგვხოცონო და ჩვენც ავმხედრდითო“. სისხლი თავში ავარდა, ბოლმა მხარჩობს, მინდა ვაქვითინდე.

ჩემთვის ფარდა ეხდება საშინელ პრეკაციას. გვაში სულ ახალ-ახალი რაზმები ევრთნი ჩამოდიან ავტომობილიდან და თავის საფარში ბრუნდებიან, მეორენი მთ ადგებიან იქვერ. ერთი პარტია ასეთი გამცალვლებების მეტად სასტიკი გამოდგა. ჩვენსას არაფერს იჯერებს, გვიყვირიან გვიყენებენ: „Ви теперь арестант! больши ничаво, ми тебе покажи!“—დექნებით ამეორენის სიონელი, სახელად ანდროს. „რა გინდა კაცო ჩვენთან, ეუბნება ამხანაგი ქ. მას. კარგი გინდა, რა კაცობა იქნება რომ მოკლა, თორემ მოკალი. „გადმოდი“,—ყვირის ანდროსი, აჩერებს ავტომობილს, თოფს ჩამოიღებს მხრიდან და მომართავს. სისხლი იყენება ძარღვებში, იკარგება იმედი საქმის მშვიდობით გათავებისა.

ანდროსის მისი ამხანაგები ამშვიდდებენ, ისევ ავტომობილზე აჯენენ და მივლივართ. ჩვენ ვითხოვთ, რომ თავიანთი მთავარი კაცები გვაჩვენონ. ანდროსი საშინლად გვგანმადებს, რუსულად დედას გვაგვიჩვენს. ჩვენ ვსდუმვართ. მოგვიყვანეს სიონში, შეგვიყვანეს შკოლაში. დაეძახეს სოფლის მეთაურებს. ითახში დადგალი შეიარაღებული ხალხი იკრიბება. ვიხრბობთ, თუმცა გარეთ ცივა.

ალფა ცისკარიძე.

ფოქსა, სალაგრაჟი და ტალაფორი

ერთ ერთი მეცნიერი გვიამბობს, რომ ამხანაგის ფიგურების ბეჭდვის შემოღების შემდეგ წილდეს ნაძვრად უნდა ჩაითვალოს გამოკრები, რომელიც ამოკლებს მანძილს, უხახლოებს და აკავშირებს ხალხს სხვადასხვა ნაწილს, რაგინდ შორს იყოს ის ცხელი მეორესგან დაბინდებულნი. ეს არის კაცობრიობის უზენაესი მისწრაფება, ეს არის კულტურულ მუშაობის ღირსი შედეგი. გამოკრები, რომელსაც გულისხმობს მეცნიერი, არის ფ. სტა. ტელეგრაფი და ტელეფონი. აშკარა ამავე დროს ისიც, რომ რაკი ერთხელ მკვიდრ ნიადაგზე დადგა ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის საქმე, თვით ეს გარემოება წარმოადგენს უდიდეს მამოძრავებელ ძალას, რომელიც სიწრაფით ფენს განათლებას და კულტურისაკენ უწოდებს ხალხს, და რანდენათ მრავალი ამ დაწესებულებათა რიცხვი ამა თუ იმ ტერიტორიაზე, იმდენით განათლებული იქ მოსახლე ხალხი და პირიქით, ხალხის განათლება აუცილებლათ მოითხოვს ამ დაწესებულებათა გამრავლებას.

ამ უპარესი მნიშვნელობის მიხედვით განათლებულ ქვეყნებში არავითარ ხარჯს არ ერიდებიან, რომ ფოსტა-ტელეგრაფით მოვიწინოთ მთელი თავისი ტერიტორია. ამ მხრით ავსტრალიის ახალი ზელანდია, კვისლენდი და სხვა პირდაპირ თითოთი საწინებელია. მაგ. კვისლენდს 1860 წელს 14 ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულება ჰქონდა, 1900 წელს კი—1749.

შემდეგ ცხრილებს მინდა შევანერო მეცნიერის უწყრადლება. ციფრები 1915 წლის ანგარიშებდან არის ამოღებული.

რამდენი ობობა	რამდენი ობობა	რამდენი ობობა	რამდენი ობობა	რამდენი ობობა
რამდენი ობობა	რამდენი ობობა	რამდენი ობობა	რამდენი ობობა	რამდენი ობობა
558	704	828	29,556	29,888
85	51	7	7,3	10,6
7975661	15688552	862490	7,3	10,6
7,3	10,6	4,1	7,3	10,6
7,3	10,6	4,1	7,3	10,6

ეს ცხრილი გვიჩვენებს, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე ერთი ფოსტა-ტელეგრაფის მიწოდება უნდა გაიაროს შუათანა რიცხვით 20—30 ვერსი. გარდა ამისა თითო მცხოვრებს მოდის წელიწადში 4—10 წელიწადი. ამ მხრით ჩვენ ოსმალეთს ვუხახლოვდებით. იქ მტკიცედ დგას მთელი რიცხვი ერთ წელიწადში ორ წლის განმავლობაში. რამოდენიმე განსხვავება თფლისის და ქუთაისს გუბერნიათა შორის ადგილი ასახსნილია.

თფლისში აშკარა ადმინისტრაციული დაწესებულება და მარტო უფასო წერილების რიცხვი 4 მილიონს აღემატება, ქუთაისის კი ანგარიშს წერილები მილიონ მილიონ ნახევარად. მეტად ჩამორჩენილია სოხუმის ოლქი. იქ ოთხი წერილი და მოდის მცხოვრებზე საერთოთა კი უნუგეზო მდგომარეობა: ერთი დაწესებულება ემსახურება ოცდა ათი ათას მცხოვრებზე.

თი ზოგიერთი ციფრი სხვა ქვეყნების ციფრებიდან:

რამდენი წერილი მოდის ერთი მცხოვრებზე	რამდენი მცხოვრებზე მოდის ერთი დაწესებულება
რუსეთი 7	10,000
ინგლისი 85	1,900
შვეიცარიული შტატები	1,300
ახ. ზელანდია	429

თვით რუსეთიც შედარებით უკეთეს მდგომარეობაში არის, ვინაიდან იქ ერთ დაწესებულებაში უნდა იაროს არა 30,000 კაცმა, როგორც ჩვენში, არამედ 10,000-მა. ბენდიერია ახალი ზელანდია: აქ ეტყობა, ყოველ სოფელს აქვს ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულება, ვინაიდან 429 მცხოვრებზე მოდის ერთი დაწესებულება. იტალიაშიც უნდა იყოს 85 წელიწადში ანუ ყოველ ოთხ დღეში ერთს, ჩვენ კი ერთი წერილის მიღების შემდეგ 50—60 დღის ლოდინი გვიწევს.

თვით გერმანიაშიც ყოველი ოთხი კილომეტრის (კილომეტრი ვერსზე ერთ ნაკლებია) მანძილზე შეხედებით ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულება. უკმა ქვეყნების ცხოვრებაში ამოღებული ციფრები ძველ დროს, 1911 წელს ეკუთვნის; მას შემდეგ, რა თქმა უნდა, ბევრი საწინაო ცვლილება მოხდებოდა იქ.

ჩვენი წინსვლა ამ მხრით რუსეთის პრივილეგიას ემორჩილებოდა. თუ იქაური მხელი ძალა ყოველივე სასოციალისტო თვის საწინააღმდეგო მისს ავლებდა, აშკარა, მომსპობი ძალა განაპირა ქვეყნებში შეუბრალებელი უნდა ყოფილიყო.

რუსეთში ერობამ ხალხის განვითარებას დიდა სამსახური გაუწია. სხვათა შორის, მან ხელი მიჰყო ფოსტის გადართვას.

ერობის ასაზღვრავათ მთავრობამ ფოსტის კანონებში მე-1032 მუხლი მოათავსა, რომლის ძალით ერობის ფოსტას არ შეეძლო ევლო შოშის გზით. გარდა ამისა, ერობას უფლება არ ჰქონდა ერთი გუბერნიდან მეორეში წერილი გადაეცა, თუ წუთის გზაც რომ ყოფილიყო სასაღვრად.

წერილი მთავრობის ფოსტის განყოფილებაში უნდა დაბრუნებულიყო და ქიდან გაიგზავნებოდა გრძელი და დანიშნულ ალფას.

სხვაფერებოდაც ბენდიერი იყო ერობის რუსეთი. გზები, შკოლა და საავიანტურები ხშირ ყოფილან მოაწყვეს მეორე სოფლებიც ელექტრონით გაანათეს. გარდა ამისა, ტელეფონის ქსელი მოვიწინეს მთელი არე მარე, რის წყალობით შესაძლებელი იყო ქურობა-იგახაკობა.

დაიკარგებოდა თუ არა, მაგალითათ, ცხენი, ტელეფონი მაშინვე ამ მხარეს მასალებელ სოფლებს აცნობებდა და სანამ ქურო სოფლის სასაღვრად მიუახლოვებოდა, უკმა გზები შეკრული იყო.

ჩვენი გახეთის ფორს-მაჟორის დაღუპულნი მათ მოღვაწეობას. ეს ვაჭარბონები თვეგამოდნით იცავენ როლაცს ვითომდა დემოკრატიულ პრინციპებს, საქართველოს რეპუბლიკას და სხვადასხვა. თუ დავაჯივრდებით მათ პოპ-ციას, სულ წინააღმდეგს დავინახავთ. ამ ჯგუფის ერთმა მთავარმა სამწუხაროთ, მთელი უწყების სათავეში მდგომ პარის თანამშრომელს, სსსლდობარ მან ავარონოვმა, ყრილობაზე ტრეპუნდინს საჯაროა განაცხადა: „მეცნიერელოს დამოუკიდებლობის მე ვთვლი საქართველოს დაღუპვით, ეგი გერ იარსებება ისე, როგორც არაბრტის დაღერ-ბეჯინის რესპუბლიკები. ამ საქაინში მე თანამოაზრე ვარ ახატანის, სმირნოვის და სხვებისო. ასეთ დამკვიდრის ხელში დღეს ჩვენი უწყება და კრძობთ თფლისის ტელეგრაფის ცენტრალური კანტორა. (იგი ტელეგრაფის კომისარია). უფრო სასურარდლებო და დაბაჭურებელი არის ინტერნაციონალის-ტური“ ჯგუფის ერთ ლიდერთაგანის (დაშნაკეანი) თუმანოვის თაგედური განცხადება. ერთი ქართველი დღღვა-ის ყრილობაზე შეეერთა მას: „თფლი-ის ფოსტა-ტელეგრაფის სოხეს მოხელეთა დახურულ კრებაზე, რომელიც ავლამარბი შესდგა იმ წინაა ითქვა თუ არა ის, რომ თფლისის ტელეგრაფი მთლად ჩვენს ხელშია და რომ ჩვენ წაივდიეთ სომხეთის დასაცავად, იგი ქართველებს ჩაუფარდებოთ, რაც ჩვენ „საქაქს“ დიდ ზარალს მოუტანდა, და თუ ეს მართლა ითქვა, იქნებ დასახე-ლით ის პირი, ვინც კრებას ამხარო სიტყვებით მიმართა? თუმანოვმა ყოყმანის შემდეგ გაბედულათა უპასუხა: ეს მართალია ითქვა და მოქმედიც მე განხლავარ; თუ მოტეგებს საქართვეთ, ამ მხრითაც დაგამკამყოფილებოთ. მე გეო-ნი კომენტარებით არ არის საქ-რო, მაგრამ განსაკუთრებულ დროში ცხოვრობოთ და ეს ვაჭარბონები დღღვას ამ ჩვენი რესპუბლიკისთვის მეტად მძიმე პირობებში განაგებენ საქართველოს ტელეგრაფის, ამ სახელმწიფოს მაცოცხლებელ მთავარი ნერვის ბუდს ისე, როგორც მათა „საქმისთვისა“ სასარგებლო. ეს „ინტერნაციონალური“ ჯგუფი ჩვენს ქართველებს, შოგინსტებით გთვლიან, ამ ვაჭარბონებს კაცველოდ საზე ჰქონდათ ამიერ კავკასიის გამყოფიების, მაშინ მათ არაფერი ზრ ცხობო ინტერ-ნაციონალსა, ხოლო საქართველოს გეო-მოუჭივებლობის შემდეგ—მთელს ნათელი ინტერნაციონალისმისა“. მთელს მათ მოღვაწეობა საქართველოს გეო-ტელეგრაფის მოსახსარებოთა ყრილობაზე მიმართულია იქით, რომ დაღვე-რაც შეიძლება ჩვერა გაადიდებინონ მთავრობას ჯამაგირები ერთი სამათ. საქართველოს ტერიტორიაზე ხელოვნურად მოგვივლო აღდებოვანის, არარატის და ყოველ აკავასიის ფორმტის მოხელეები, რომელიც ვითომ დროე-ბით ირიცხებიან აქ, ყუ-ლა ეს ურიცხე-ული საქურნი ღღვს საქართველოს მთავრობასაგან რღვრს ჯამაგირებს. ამას დაღუბტუთ ერთი ათად გადიდებული „შტატები“ (თმის გათავების შემდეგ საქმის შექვირების გამო), რომელიც სრულიად უსაქურად სხედან, ჯამაგირებს კი ყველა რღვრე ღღვს და მეთი ხელოსნის ნათელი იქნება, თუ რამნდე ხანს გაუტუტეს ჩვენი მთავრობა ამ ხარჯებს.

საქართველო. ფოქსა-სალ.
მონაწილთა უკილვას
როგორც მოსალოდნელი იყო, ჩვენს უწყებაშიც წამოყვეს თავა ვერთი წი-ღებულმა. მათის ინტერნაციონალის-ტების. მათ შესახებ უკმა დაბეჭდა

